

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М.П.ДРАГОМАНОВА**

**ПРОГРАМА
вступного іспиту до аспірантури
зі спеціальності 035 Філологія
(германські мови)**

Освітньо-науковий рівень: третій (доктор філософії)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма: «Філологія»

На основі ОКР магістр / спеціаліст

Київ – 2022

Програма вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності 035 Філологія. Германські мови. Рівень вищої освіти «доктор філософії» / Уклад.: доц. Калитюк Л.П. – К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2022. – 20 с.

Укладач: канд. філол. наук, доц. Л.П. Калитюк

Рецензент: доктор філол. наук, проф. Буніятова І.Р.

З М І С Т

I. Пояснювальна записка	3
II. Вимоги до здобувачів на вступному іспиті до аспірантури	5
III. Структура і зміст екзамену	5
IV. Основні питання з лінгвістики	
<i>Загальне мовознавство</i>	6
<i>Теоретична фонетика</i>	6
<i>Теоретична граматики</i>	7
<i>Лексикологія</i>	8
<i>Стилістика</i>	8
V. Критерії оцінювання вступного іспиту зі спеціальності.....	9
VI. Рекомендована література	10
Додатки:.....	15
ДОДАТОК 1.	
Орієнтовна схема лінгвостилістичного аналізу й інтерпретації художнього тексту	15
ДОДАТОК 2.	
Орієнтовна схема дискурс-аналізу й інтерпретації нехудожнього тексту.....	16
Форма білету	17

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Процедура здобуття третього освітньо-кваліфікаційного рівня (доктора філософії) вимагає складання іспиту з *метою* виявити готовність претендента продовжувати навчання за обраним фахом і здійснити самостійний науковий пошук, який завбачає наявність аналітичного мислення і вміння синтезувати факти, що зокрема досягається завдяки сформованим ключовим фаховим компетентностям, основи яких вже закладені під час навчання на бакалавраті та в магістратурі. До складання вступного іспиту до аспірантури за спеціальністю 035 Філологія допускаються особи, які мають ступень магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста). Іспит зорієнтований на нормативний зміст підготовки фахівця, охоплює комплексну перевірку теоретичних знань і практичних умінь вступників.

Для успішного складання іспиту здобувачам належить володіти знаннями, навичками та вміннями з університетських теоретичних курсів загального мовознавства, теорії мови (історії мови, фонетики, граматики, лексикології та стилістики).

Завдання іспиту – виявити рівень розуміння фахового курсу, уміння логічно й аргументовано висвітлювати своє бачення проблеми з опертям на досягнення наукової думки у сучасних (не)домінуючих парадигмах. Претендент буде оцінюватися і на наявність навичок самостійного пошуку й критичного опрацювання теоретичного матеріалу, здатність стежити, орієнтуватися та справлятися з надходженням нової інформації.

Під час іспиту оцінюються *уміння*:

- аналізувати, зіставляти, класифікувати матеріал;
- орієнтуватися в лінгвістичних напрямках і школах;
- здійснювати аналіз мовного матеріалу із запропонованого аспекту;
- аргументовано пояснювати мовні явища з погляду синхронії та діяхронії.

Форма іспиту

Іспит відбувається очно, у присутності претендента й екзаменаційної комісії. Для проведення іспиту має бути організовано комісію у складі п'яти осіб, докторів наук та докторів філософії в галузі *Філології*, які проводять наукові дослідження за спеціальністю і задіяні до виконання відповідної освітньо-наукової програми. Комісія створюється щорічно і діє протягом навчального року.

Претендентові надається можливість наосліп вибрати білет і 30 хвилин на підготовку. Відповідь занотовується на проштампованому бланку, який видається секретарем під час іспиту. Під час іспиту забороняється користуватися будь-якими носіями інформації, оскільки вони кваліфікуються як академічне шахрайство.

Відповідаючи претендент має право користуватися нотатками, зробленими під час підготовки відповіді на білет. Відповідь претендента є спочатку монологічною, комісія слухає відповідь і за необхідності може задавати запитання з метою з'ясування глибини знань претендента, деталізації окремих моментів відповіді, порівняння контроверсійних поглядів, ілюстрації виголошених теоретичних позицій. Поставлені під час іспиту запитання документуються у протоколі секретарем. Якщо вступник не знає відповіді на поставлене запитання, він записує цей факт на бланку для відповіді. Комісія не надає евалюативних коментарів стосовно рівня відповіді претендента, не підводить його до правильної відповіді, не оголошує оцінку до завершення іспиту. Оцінка підлягає таємному обговоренню і ухвалюється колегіально.

Після закінчення іспиту бланк з відповіддю разом з протоколом екзаменаційної комісії зберігається у закладі вищої освіти.

II. ВИМОГИ ДО ЗДОБУВАЧІВ НА ВСТУПНОМУ ІСПИТІ ДО АСПІРАНТУРИ

Вступний іспит до аспірантури за спеціальністю 035 Філологія передбачає перевірку й оцінку сформованості у здобувачів мовної та філологічної компетентностей, наявності базових знань із загального мовознавства, теорії мови, а також здатності самостійно реалізувати здобуті знання в науково-дослідній роботі з актуальних проблем сучасної філології.

Головною вимогою до теоретичної підготовки здобувачів є знання ними сучасних наукових напрямів та підходів до вивчення мови, а також ключових мовознавчих парадигм та концепцій. Відповіді здобувача із загального мовознавства, теорії іноземної мови (теоретична фонетика, теоретична граматики, лексикологія, стилістика, деякі питання історії мови) повинні підтвердити достатньо повне знання (в обсязі програми вищої філологічної освіти) сучасного стану науки про мову, загальної наукової проблематики та методів науково-дослідного аналізу мовних явищ. Відповідаючи на питання з теоретичних аспектів вивчення мови, здобувач повинен повністю розкрити зміст питання, показати своє вміння визначити, систематизувати та інтерпретувати мовні явища, виходячи із загальних закономірностей мовної системи, функціональних аспектів мовних одиниць, принципів побудови тексту та дискурсу.

III. СТРУКТУРА І ЗМІСТ ЕКЗАМЕНУ

Вступний іспит до аспірантури проводиться за екзаменаційними білетами. Білет складається з трьох питань.

3.1. Питання перше: Загальні і методологічні проблеми лінгвістики (за спеціалізацією). Теоретична підготовка здобувача для успішного навчання в

аспірантурі вимагає знання основ загального мовознавства, змісту його конкретних галузей та етапів розвитку, термінологічну обізнаність.

3.2. Питання друге: Загальні і методологічні проблеми германського мовознавства. Теоретична підготовка здобувача для успішного навчання в аспірантурі вибаглива до розуміння теоретичних питань, що торкаються фонетики, лексикології, стилістики, граматики (англійської) мови й у разі необхідності з діахронною перспективою.

3.3. Питання третє: Аналіз мовного матеріалу (тексту). Текст може бути не/художній. Здобувач на практиці має продемонструвати іноземною мовою вміння застосовувати наявні знання. Аналізуючи *художній* текст, претендент має здійснити його стилістичний аналіз, алгоритм якого висвітлено у **Додатку I**. Аналіз *нехудожнього* тексту передбачає низку аналітичних кроків, визначених у **Додатку II**. При цьому здобувач повинен показати вміння бачити текст як єдине ціле, встановити особливості його структури з погляду принципів текстуальності, типу (не)інституційного дискурсу, засобів впливу на реципієнта (сугестія, маніпуляція) тощо.

IV. ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ЛІНГВІСТИКИ

Загальне мовознавство

1. Мовознавство як наука. Основні розділи мовознавства. Детально описати один із напрямів мовознавства з окресленням проблем та здобутків (схвальним є зазначення персоналій та їхній вклад у вивчення певної проблематики).
2. Поняття наукової парадигми, її складники. Сучасні лінгвістичні (не)домінуючі парадигми (проблеми та здобутки). Структура наукових революцій за Томасом Куном (*The Structure of Scientific Revolutions by Thomas S. Kuhn*).
3. Мова як знакова система. Поняття про знак. Типологія знаків. Структура знака.
4. Універсальні принципи мови (Ніно Кірвалідзе).
5. Мова як системно-структурне утворення. Парадигматичні, синтагматичні й ієрархічні відношення між мовними одиницями. Теорія ізоморфізму й ієрархія рівнів мови. Поняття мовної норми.
6. Генеалогічна та типологічна класифікації мов. Мовні універсалії.
7. Функціональні типи мови: діалект, ідіолект, говірка, піджин, лінгва франка, койне. Проблеми їхнього розмежування.
8. Зовнішні та внутрішні причини мовних змін. Синхронія і діахронія. Темпи мовних змін. Глотохронологія.
9. Основні методи лінгвістичних досліджень: порівняльно-історичний метод, дистрибутивний аналіз, трансформаційний та аналіз за безпосередніми складниками, корпусний та дискурс-аналіз.
10. Писемність та типи алфавітів. Піктографічне, ідеографічне, логографічне, складове, алфавітне письмо. Консонантний та вокалічно-консонантний алфавіти. Сінопсис історії писемності в германських мовах.

Теоретична фонетика

1. Фонема як мовна універсалія. Універсальні риси фонетичного складу мов.
2. Артикуляційна база англійської мови. Фази артикуляції.
3. Фонологічна система англійської мови. Фонема як базова одиниця мови; диференційні ознаки й опозиції; алофони фонем (обов'язкові та факультативні).
4. Склад як фонологічна й фонетична одиниця. Структура складу в англійській мові; типи складів; функція складу у фонетичній структурі слова.
5. Словесний наголос в англійській мові. Фонетична природа наголосу; функції наголосу в структурі слова.
6. Інтонаційна система англійської мови. Визначення інтонації. Її компоненти та функції.
7. Сучасна орфоепічна норма англійської мови. Фактори варіативності орфоепічної норми.
8. Фоностилїстика та риторика мовлення. Проблема типології інтонаційних стилів мовлення. Типові просодичні параметри інтонаційного стилю (тон, фразовий наголос, темп, паузація, ритм, тембр).
9. Позиційні та комбінаторні модифікації звуків.
10. Типи фонетичної транскрипції у словниках англійської мови. Діакритичні знаки.

Теоретична граматики

1. Типи граматичного опису мови. Прескриптивні та дескриптивні граматики.
2. Лексичне vs граматичне значення слова. Типологія граматичного значення. Граматичні категорії та засоби їх реалізації.
3. Підходи до класифікації частин мови. Причини невідповідності традиційного підходу для визначення частиномовного статусу одиниць англійської мови. «Закриті» та «відкриті» частини мови.
4. Дискусійні питання граматичних категорій англійського іменника (категорія роду та категорія відмінка).
5. Частиномовна характеристика дієслова. Граматичні категорії дієслова. Семантичні класи дієслів.
6. Речення. Сучасні підходи до вивчення речення. Дистинктивні риси англійського речення. Структурні типи простого речення англійської мови.
7. Метод поділу речення на безпосередні складники. Типи безпосередніх складників. Глосування (glossing). Глибинна та поверхнева структура речення. Дерева залежностей (parse trees).

8. Прагматичні студії та ключові поняття прагматики. Структура та риси МА. Підходи до класифікації МА. Учасники МА і типологія адресата. Прагматична транспозиція. Максими Пола Грайса.
9. Проблема розмежування тексту та дискурсу. Принципи текстуальності (R. de Beaugrande). Когезія та когерентність тексту. Типи когерентних відношень. Лексична та граматична когезія (М.А.К. Halliday, R.Hasan).
10. Типологія дискурсу: підходи до класифікації. Методи дослідження дискурсу.

Лексикологія

1. Словниковий склад англійської мови у діяхронній перспективі. Лексика як свідчення про соціокультурні реалії носіїв мови (англійської). Лексичні пласти англійської мови: РІЕ лексика, спільно-германська лексика, суто англійські слова, запозичення, слова невідомого походження (дати приклади і висновки по кожному пласту).
2. Словниковий склад мови як система: лексико-семантичні парадигми (синонімія, антонімія, полісемія, омонімія). Полісемія vs. омонімія.
3. Шляхи якісного збагачення словника. Гіперо-гіпонімія у словниковому складі англійської мови. Типологія семантичних змін (за Л.Блумфілдом).
4. Словотворення як один із шляхів кількісного збагачення словникового складу мови. Основні способи словотворення (афіксація, словоскладання, конверсія, скорочення, телескопія). Непродуктивні засоби словотворення (звуконаслідування, зворотне словотворення).
5. Запозичення у словниковому складі англійської мови. Асиміляція запозичень. Типи запозичень у сучасній англійській мові. Запозичення як причина звуження значення автохтонного слова.
6. Варіанти та діалекти англійської мови, їхні лексичні особливості.
7. Соціальна стратифікація словникового складу англійської мови.
8. Вільні словосполучення. Умови та правила сполучуваності слів.
9. Фразеологія. Сталі словесні комплекси як мовні знаки, характерні особливості та основні конститутивні ознаки.
10. Енциклопедичні словники vs. лінгвістичні словники. Типи лінгвістичних словників: одномовні (тлумачні, етимологічні, словники сленгу, словники синонімів/антонімів, словники неологізмів, фразеологічні словники, словники-тезауруси, словники сполучуваності, ономастичні словники), двомовні (перекладні), багатомовні словники. Професійні (термінологічні) словники. Орфографічні та орфоепічні словники. Словники іншомовних слів, скорочень.

Стилістика

1. Стилістика як мовознавча дисципліна. Ключові поняття лінгвостилістики (стиль, образ, конотація, виражальні засоби та стилістичні прийоми, конвергенція, висунення).
2. Дискурс vs функціональний стиль: проблема розмежування.

3. Поняття стилістичного значення. Стилiстичне значення i конотацiя. Типи стилiстичного значення.
4. Образ i образнiсть у лiнгвостилiстицi. Структура метафоричного образу.
5. Поняття функцiонального стилю. Пiдходи до визначення та класифiкацiї функцiональних стилiв. Синопис типологiї функцiональних стилiв сучасної англiйської мови.
6. Загальна характеристика тропеїки сучасної англiйської мови. Природа фiгур i тропiв та сфери їх творення. Фiгури заміщення (якості та кількості) i фiгури суміщення (тотожності, протилежності, нерівності) у контексті стилістичної семасіології. Словесна та концептуальна метафори.
7. Стилiстичний синтаксис англiйської мови. Поняття виражального засобу та стилістичного прийому у синтаксисі. Типологiя синтаксичних виражальних засобiв та стилістичних прийомiв.
8. Стилiстична фонографеміка: графiчна органiзацiя тексту та графiчні засоби стилістики; асонанс, алітерація, оноματοпея.
9. Стилiстична диференцiацiя словникового складу сучасної англiйської мови. Стилiстична морфологiя сучасної англiйської мови.
10. Стилiстика тексту. Стилiстичне використання текстових категорiй.

V. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Оцінювання відповідей здійснюється відповідно до вимог з конкретних питань екзаменаційного білета. При виставленні оцінки за іспит ураховується змістовність, ґрунтовність усіх відповідей вступника на питання екзаменаційного білета, його/її орієнтування в науковій літературі за проблематикою питань. Оцінювання відповіді здійснюється за 100-бальною шкалою з тим розрахунком, що кожне з теоретичних питань оцінюється максимум у 30 балів. За аналіз двох текстів, який покликаний виявити вміння абітурієнта використовувати на практиці теоретичні знання, додається по 20 балів. У разі отримання сумарно 59 балів і менше за іспит, вступник не має права складати наступні іспити та, відповідно, брати участь у подальшому конкурсі.

Кількість балів (max –100)	Критерії оцінювання
90 –100	Виставляється за глибокі знання матеріалу, що міститься в рекомендованих літературних джерелах; вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, чітко і лаконічно; логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.
82 –89	Виставляється за ґрунтовні знання матеріалу,

	аргументовані відповіді на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язування практичних задач.
75 –81	Виставляється за міцні знання матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні (несуттєві) неточності; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач
69 –74	Виставляється за посередні знання матеріалу, мало аргументовані відповіді, слабе застосування теоретичних положень при розв'язанні практичних задач.
60 –68	Виставляється за слабкі знання матеріалу, неточні або мало аргументовані відповіді, з порушенням послідовності його викладання, за слабе застосування теоретичних положень при розв'язанні практичних задач.
1 –59	Виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Загальне мовознавство

1. *Aitchison J.* Teach Yourself Linguistics 6th ed. Chicago: Contemporary Books, 2008.
2. *Chomsky N.* Language and Thought. London: The Frick Collection, 1993.
3. *Encyclopedia of Language and Linguistics* / [eds. E. K. Brown; A. Anderson et al]. Boston: Elsevier, 2006.
4. *Finch G.* How to Study Linguistics. 2nd ed. New York: Palgrave Macmillan, 2003.
5. *Fromkin V., Rodman R., Hyams N.* An Introduction to Language. 9th ed. Boston: Wadsworth Cengage Learning, 2011.
6. *Kuhn, Thomas S.* The Structure of Scientific Revolutions
<https://www.uky.edu/~eushe2/Pajares/kuhnsyn.html>
7. *Larson R.* Grammar as Science. Cambridge: The MIT Press, 2010.
8. *Yule G.* The Study of Language. 4th ed. Cambridge etc.: Cambridge University Press, 2010.
9. *Алпатов А.М.* История лингвистических учений. М.: «Языки русской культуры», 1998.
10. *Березин Ф.М., Головин Б.Н.* Общее языкознание. М.: Высшая школа, 1979.
11. *Иванова Л.П.* Курс лекций по общему языкознанию. К.: Освіта України, 2006.
12. *Кодухов В.И.* Общее языкознание. М.: Высшая школа, 1974.
13. *Кочерган М.П.* Загальне мовознавство. К.: Академія, 2003.
14. *Краткий словарь когнитивных терминов* / [сост.: Е.С. Кубрякова, В.З. Демьянков, Ю.Г. Панкрац, Л.Г. Лузина]. М.: Филол. ф-т МГУ им. М. В. Ломоносова, 1997.
15. *Леонтьев А.А.* Основы психолингвистики. М.: «Смысл», 1999.
16. *Лингвистический энциклопедический словарь* / Гл. ред. В.Н. Ярцева. М.: Научное издательство «Большая российская энциклопедия», 2002.
17. *Маслов Ю.С.* Введение в языкознание 3-е изд. М.: Высшая шк., 1998.

18. *Общее языкознание* / Под общей ред. А.Е. Супруна. Минск: Высшая школа, 1983.
19. *Общее языкознание: Внутренняя структура языка* / Отв. ред. Б.А. Серебренников. М.: Наука, 1972.
20. *Рождественский Ю.В.* Лекции по общему языкознанию. М.: Добросвет, 2000.
21. *Селіванова О.О.* Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006.
22. *Семчинський С.В.* Загальне мовознавство. К.: АТ «ОКО», 1996.
23. *Соломоник А.* Язык как знаковая система М.: Наука, Главная редакция восточной литературы, 1992.
24. *Тарасов Е.Ф.* Социолінгвістика и психолінгвістика *Теоретические проблемы социальной лингвистики.* М.: Наука, 1981. 140–164.

Теоретична фонетика

1. *Бацевич Ф.С., Помірко Р.С.,* Тенденції розвитку мовознавства в Україні в кінці ХХ ст. *Провідні лінгвістичні концепції кінця ХХ століття.* Львів: Львівський національний університет ім. І. Франка, 1996. 3–11.
2. *Гордина М.В.* Фонетика французского языка. Л. 1973.
3. *Захарова Ю.М.* Інтонаційна організація сучасного англійського мовлення: навчальний посібник. К.: Вид-во Національна академія служби безпеки України, 2004.
4. *Изучение динамического аспекта сегментных и супraseгментных единиц звучащего текста:* Сборник научных трудов / Дворжецкая М.П., Калита А.А., Стеріополо Е.И. и др. К.: КДЛУ, 1998.
5. *Калита А.А.* Фонетичні засоби актуалізації смислу англійського емоційного висловлення: Монографія. К.: Видавничий центр КНЛУ, 2001.
6. *Кантер Л.А.* Системный анализ речевой интонации. М.: Вища школа, 1988.
7. *Паращук В.Ю.* Теоретична фонетика англійської мови: Навчальний посібник для студентів факультетів іноземних мов. Вінниця: Нова книга, 2009 (2005).
8. *Стеріополо О.І.* Теоретичні засади фонетики німецької мови. Вінниця: Нова Книга, 2004.
9. *Шахбагова Д.А.* Фонетические особенности произносительных вариантов английского языка. М.: Высшая школа, 1982.
10. *Crystal D.* The Cambridge Encyclopedia of the English Language. Cambridge: Cambridge University Press, 1995.
11. *English Phonetics. A Theoretical Course* / М.А. Соколова, К.П. Гинтовт, И.С. Тихонова, Р.М. Тихонова. М.: Высш. шк., 1991; Гуманит. изд. центр Владос, 1996.
12. *Phonetics of English: Phonostylistics and Rhetoric in Speech Communication* / М.П. Дворжецкая, Т. В. Макухіна, Л. М. Великова, Є. О. Снегірєва. Вінниця: Нова Книга, 2005.
13. *Pompino-Marschall B.* Einführung in die Phonetik. Berlin; New York: Walter de Gruyter, 2003.
14. *Roach P.* English Phonetics and Phonology. Third edition. Cambridge: Cambridge University Press, 2000.
15. *Wells J.* Longman Pronunciation Dictionary. Eighth Edition. Harlow: Longman, 2005.

Теоретична граматики

1. *Biber, D., Conrad, S. & G. Leech* (2003), Student Grammar of Spoken and Written English. Longman: Pearson Education Limited.
2. *Blokh M.Ya.* A Course in Theoretical English Grammar. М.: Высшая школа, 1994.
3. *Brown G., Yule G.* (1983) Discourse analysis. – Cambridge: Cambridge Univ. Press.
4. *Brown G., Yule G.* Discourse Analysis. Cambridge: Cambridge University Press, 1983.

5. *Crystal D.* (1995) *The Cambridge Encyclopedia of the English Language.* – Cambridge: Cambridge Univ. Press.
6. *Cutting J.* *Pragmatics and Discourse: A resource book for students.* Florence: Routledge. 2002.
7. *Dijk Ò.A. van.* *Text and context. Explorations in the semantics and pragmatics of discourse.* -N.Y.: Longman, 1977. - 261 p.
8. *Halliday M.A.K., Hasan R.* *Cohesion in English.* - L.: Longman, 1983. – 374 p.
9. *Pahlow H.* *Deutsche Grammatik – einfach, kompakt und übersichtlich.* 1. Auflage. Leipzig: Engelsdorfer Verlag, 2010.
10. *Quirk R., Greenbaum S., Leech G., Svartvik J.* *A University Grammar of English.* Moscow: Vyssaja skola, 1982.
11. *Volkova L.M.* *Theoretical Grammar of English: Modern Approach.* К.: Освіта України, 2008.
12. *Gladush N.F.* (2002) *Theoretical Grammar of English in Tables and Schemes.* – К.: KNLU.
13. *Greenbaum, S. & R. Quirk* (1995) *A Student’s Grammar of the English language.* Longman.
14. *Hatch E.* (1994) *Discourse and Language Education.* – Cambridge: Cambridge Univ. Press.
15. *Ilyish B.* *The Structure of Modern English.* Л.: Просвещение, 1971.
16. *Kirvalidze, Nino* (2013) *Theoretical Course of English Grammar.* – Tbilisi. <https://docplayer.net/82917722-Theoretical-course-of-english-grammar.html>
17. *Leech G.N.* (1983) *Principles of Pragmatics.* – London, New York: Longman.
18. *Morokhovskaya E.Ya.* *Fundamentals of Theoretical English Grammar.* К.: Вища школа, 1984
19. *Nunan D.* (1993) *Introducing Discourse Analysis.* – London: Penguin English.
20. *Tallerman, M.* (1998), *Understanding Syntax,* London: Arnold.
21. *Widdowson H.G.* (1997) *Linguistics.* Oxford University Press.
22. *Yule G.* *Pragmatics* (1996). – Oxford: Oxford Univ. Press.
23. *Адмони В.Г.* *Теоретическая грамматика немецкого языка. Строй современ. нем. яз. Учеб. Пособие.* Москва: Просвещение 1986.
24. *Аракин В.Д.* (1985) *История английского языка.* – М.: Просвещение. – 255 с.
25. *Арсеньева М.Г., Балашова С.П., Берков В.П., Соловьева Л.Н.* (1998) *Введение в германскую филологию.* – М.: Высшая школа. – 320 с.
26. *Гак В.Г.* *Теоретическая грамматика французского языка.* М.: Добросвет, 2000.
27. *Гак В.Г.* *Теоретическая грамматика французского языка. Морфология.* М.: Высшая школа, 1986
28. *Гак В.Г.* *Теоретическая грамматика французского языка. Синтаксис.* М., 1986
29. *Гальперин И.Р.* (1981) *Текст как объект лингвистического исследования.* – М.: Наука.
30. *Гладуш Н.Ф.* (2002) *Теоретична граматика англійської мови в таблицях і схемах.* – К.: КНЛУ.
31. *Жлуктенко Ю.О., Яворська Т.А.* (1986) *Вступ до германського мовознавства.* – К.: Вища школа, – 230 с.
32. *Иванова И.П., Бурлакова В.В., Почепцов Г.Г.* (1981) *Теоретическая грамматика современного английского языка.* – М.: Высшая школа, 1981.
33. *Лайонз Дж.* *Введение в теоретическую лингвистику: Пер. с англ / Под ред. и с предисловием В.А. Звегинцева.* М.: Прогресс, 1978.
34. *Левицький В.В.* (2008) *Основи германістики.* – Вінниця: Нова Книга. – 528 с.
35. *Остин Дж.Л.* *Слово как действие // Новое в зарубежной лингвистике.* - Вып. XVII. - М.: Прогресс, 1986. - С. 22-129.
36. *Сусов И.П.* *Лингвистическая прагматика.* Винница: Нова книга, 2009.

Лексикологія

1. *Arnold I.V.* The English Word. М.: Просвещение, 1988.
2. *English Lexicology: Seminars* / Сост. И.Г. Аникеенко, Л.Ф. Бойцан. К.: Ленвіт, 2006.
3. *Jackson H. and E. Zé Amvela* Words, Meaning and Vocabulary. 2nd Edition. London; New York : Continuum, 2007.
4. *Lipka L.* An Outline of English Lexicology. 2 ed. Tübingen: Niemeyer, 1992.
5. *Schlaefler M.* Lexikologie und Lexikographie: eine Einführung am Beispiel deutscher Wörterbücher / von Michael Schlaefler. Ausgabe: 2., durchges. Aufl. Berlin: Schmidt, 2009.
6. *Stepanova M., Cernyseva I.* Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache = Leksikologija sovremennogo nemeckogo jazyka. Moskva: Academia, 2003.
7. *Stubbs M.* Words and Phrases: Corpus Studies of Lexical Semantics. Oxford: Blackwell Publishing, 2001.
1. *Амосова Н.Н.* Этимологические основы словарного состава современного английского языка. М.: Изд-во литературы на иностранных языках, 1996.
2. *Арнольд И. В.* Лексикология современного английского языка. М.: Просвещение, 1986.
3. *Бацевич Ф. С.* Очерки по функциональной лексикологии. Л.: Издательство "Світ", 1997.
4. *Демська О.* Вступ до лексикографії. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2010.
8. *Кунин А.В.* Курс фразеологии современного английского языка. - М.: Высш. школа, Дубна: Изд. центр «Феникс», 1996. - 381 с.
9. *Кунин А.В.* Фразеология современного английского языка. - М.: Междунар. отношения, 1972. -288 с.
10. *Лопатникова Н.Н., Мовшович Н.А.* Лексикология современного французского языка. М. : Высшая школа, 1982.
11. *Никитин М.В.* Курс лингвистической семантики. СПб.: Науч. центр проблем диалога, 1997.
12. *Раєвська Н. М.* Лексикологія англійської мови: Підручник. 4-е вид, випр. і доп. К.: Вища шк., 1979.
13. *Селиванова Е.А.* Когнитивная ономазиология. К.: Издательство Украинского Фитосоциоцентра, 2000.
37. *Харитончик З.А.* Лексикология английского языка. Минск: Вышэйшая школа, 1992.
Харитончик З.А. (1992) <https://studfile.net/preview/3828435/page:32/>
14. *Харитончик З.А.* Очерки о языке. Теория номинации. Лексическая семантика. Словообразование. Избранные труды. Минск: Изд-во МГЛУ, 2004

Стилістика й інтерпретація тексту

1. *Galperin I.R.* Stylistics. - М.: Higher School, 1977. - 334 p.
2. *Galperin I.R.* Stylistics. 3d ed. М.: Высшая школа, 1981.
3. *Izotova N. P., Redka I. A.* Overcoming Challenges in Fiction: Навчально-методичний посібник з англійської мови для самостійної роботи К.: Вид. центр КНЛУ, 2013.
4. *Kukhareenko V. A.* A Book of Practice in Stylistics: A manual. Vinnytsia: Nova knyha, 2003.
5. *Арнольд И.В.* Стилистика современного английского языка. (Стилистика декодирования)): Учеб. пособие. Л.: Просвещение, 1981 (1973).
6. *Брандес М.П.* Стилистика текста. Теоретический курс: Учеб. М.: Прогресс-Традиция; ИНФРА / М.: Высшая школа, 2004.
7. *Воробьёва О.П.* Текстовые категории и фактор адресата. К.: Вища школа, 1993.

8. *Гальперин И.Р.* Текст как объект лингвистического исследования. М.: Наука, 1981
9. *Долинин К.А.* Интерпретация текста. М.: Просвещение, 1985.
10. *Долинин К.А.* Стилистика французского языка. М.: Просвещение, 1987.
11. *Єфімов Л. П., Ясінецька О. А.* Стилїстика англійської мови і дискурсивний аналіз. Навчально-методичний посібник. Вінниця: Нова книга, 2004.
12. *Кухаренко В.А.* Интерпретация текста. Одеса: Латстар, 2002 /М.: Просвещение, 1988 (1979).
13. *Новое в зарубежной лингвистике.* Вып. IX: Лингвостилистика. М.: Просвещение, 1980.
14. *Степанов Ю.С.* Французская стилистика. М.: Высш. шк., 1965.
15. *Стилистика английского языка: Учебник /* Мороховский А.Н., Воробьева О.П., Лихошерст Н.И., Тимошенко З.В. К.: Вища школа, 1991 (1984).
16. *Тураева З.Я.* Лингвистика текста. М.: Просвещение, 1986.
17. *Широкова А.В.* Сравнительная типология разноструктурных языков. М.: Добросвет, 2000.

ДОДАТОК 1

Орієнтовна схема лінгвостилістичного аналізу й інтерпретації художнього тексту

Аналіз та інтерпретація уривку художнього тексту передбачають:

1. Визначення жанрових ознак твору.
2. Короткий виклад змісту запропонованого уривку з визначенням місця й часу дії, її безпосередніх учасників та перебігу основних подій.
3. Огляд композиційних особливостей тексту: його будова, форма презентації, оповідна перспектива.
4. Характеристика стилістичної тональності тексту та ставлення автора/оповідача до зображуваного.
5. Комплексний лінгвістичний аналіз уривку із визначенням ролі й місця мовних (граматичних, лексичних, словотвірних, тропейчних) засобів у побудові смислової перспективи тексту з опорою на найбільш значущі лінгвостилістичні (фонетичні, графічні, морфологічні, лексичні, синтаксичні, семасіологічні) виражальні засоби та
6. Визначення головної ідеї проаналізованого тексту, реконструювання його смислової структури на основі виявлення особливостей взаємозв'язку форми та змісту, висловлення власної думки щодо прочитаного.

ДОДАТОК 2

Орієнтовна схема дискурс-аналізу (не)художнього тексту

1. Проаналізуйте **заголовок / назву** публікації. По можливості зазначте **автора** та **джерело** тексту (газета, журнал, наукова монографія, збірник статей і т.ін.)
2. Встановіть тип тексту («Я» -текст, «ми» - текст, «ви»-текст тощо)
3. Проаналізуйте **формальну організацію** тексту (*вступ, основна частина, висновки*) з погляду використання принципів текстуальності
4. Визначте **основні характеристики** аналізованого тексту: належність до дискурсу (не/інституційний) з подальшою класифікаційною деталізацією (академічний, політичний, медійний, медичний тощо), **тональність** (іронічна, гумористична, інтригувальна, академічна, переконувальна, дидактична тощо), **форма викладу** (авторське мовлення, непряма мова, пряма мова, наукова дискусія, узагальнення тощо).
5. Визначте принципи текстуальності, причетні до створення тексту: підбір лексики, використання термінології, синтаксичних конструкцій, засобів візуалізації і т.ін. Проаналізуйте основні когезивні засоби та досягнутий ефект.
6. Визначте прагматичну мету тексту.
7. Схарактеризуйте адресанта: відсторонений чи залучений, із прямим чи опосередкованим вираженням думки, з наполегливою чи м'якою аргументацією, прямий адресант, ретранслятор.
8. Розкрийте Ваше власне ставлення до проблеми, висвітленої у тексті. Чи погоджуєтеся /не погоджуєтеся Ви з автором? Аргументуйте свою думку.

ФОРМА БІЛЕТУ

Білет № 1

1. Мовознавство як наука. Основні розділи мовознавства. Детально опишіть один із напрямів мовознавства з окресленням проблем та здобутків (схвальним є зазначення персоналій та їхній вклад у вивчення певної проблематики).
2. Порівняйте, будь-ласка, підходи до граматичного опису мови (прескриптивна vs дескриптивна граматики). На ваш вибір зіставте дві дескриптивні граматики із зазначенням основоположника (основоположників) та ключових позицій обраних для порівняння граматик. Проаналізуйте, будь-ласка, фрагмент наукового тексту (1) на предмет його належності до певного типу граматики.
3. Зробіть, будь-ласка, дискурс-аналіз нехудожнього тексту (2).

Текст (1)

When you use a collective noun, you can use either a singular verb or a plural verb after it. You choose a singular verb if you think of the group as a single unit, and a plural verb if you think of the group as a number of individuals.

Our little group is complete again.

A second group are those parents who feel that we were too harsh.

Our family isn't poor any more.

My family are all perfectly normal. The enemy was moving slowly to the east.

The enemy were visibly cracking.

His arguments were confined to books which the public was unlikely to read.

The public were deceived by the newspapers.

In American English, it is more usual to use a singular verb unless the sentence contains an element that clearly refers to more than one person or thing. The names of many organizations are collective nouns, and can be used with a singular or a plural verb.

The BBC is sending him to Tuscany for the summer.

The BBC are planning to use the new satellite next month.

England was leading 18-0 at half-time.

England are seeking alternatives for their B team.

American English uses a singular verb for these.

GE reports its second-quarter financial results on July 16.

New England is going to sign him to a long-term contract.

If you want to refer back to a collective noun, you choose a singular pronoun or determiner if the previous verb is singular, and a plural pronoun or determiner if the previous verb is plural.

The government has said it would wish to do this only if there was no alternative.

The government have made up their minds that they're going to win.

1.49 Note that the words *bacteria*, *data*, and *media* are now often used as collective nouns, that is with either a singular or a plural verb and no change in form. Some careful speakers think they should only be used with a plural verb because they have the rare singular forms *bacterium*, *datum*, and *medium* and are therefore countable nouns.

Medieval Arabic data show that the length of the day has been increasing more slowly than expected.

ТЕКСТ (2)

GIF

Ever since that fateful evening in 2013, when Steve Wilhite—inventor of the .gif format—declared that his format was pronounced “jif,” not “gif,” nerds across the globe have been at war. Today, people from all walks of life defend their use of the “hard G” or “soft G” with a zeal not seen since the Knights Templar first donned their bucket helmets and set off for Constantinople. Tears have been shed, blood has been spilled, grammarian prescriptivists and neutral linguists have nitpicked the whole thing to death, and still we are no closer to a resolution on how the damn thing is pronounced. The truth of the matter is, as is true with any word, there is no right way.

There is, however, a best way.

In addition to being a hard-core science fiction fan, reader, writer, and reviewer, I am also a linguist. I studied linguistics at UC Berkeley, where I learned things I honestly never wanted to know about human language and how humans use it. I am also a meme enthusiast. I scroll through the fresh section of 9Gag every morning, keeping up on the latest in meme fashions. I spend more time on knowyourmeme.com than I probably should. As such, I consider myself an expert on the GIF. It is for this reason that I make a brief departure from the world of science fiction to analyze this Supremely Important Question (SIQ):

Is it /gɪf/ or /dʒɪf/?

For those of you who weren't fortunate enough to endure the torture that is learning the International Phonetic Alphabet (IPA), all those funny characters represent sounds in human language. Each character only represents one sound. There's no confusion about how they're pronounced, as opposed to the characters used to write most languages—like the English “g.”

Linguists use the IPA to represent pronunciations in an unambiguous way so that we can talk about sounds in language independently from orthography (the fancy linguistics word for “spelling”). For the purposes of this article, there are only two IPA characters you need to know:

- **[g]:** This is the “hard G” as in “golf,” “girl,” “gift,” and damn near every other English word that starts with “g.” It's no coincidence that the IPA character is actually the Latin “g,” since this character, in almost every other language, represents a “hard G.” (Boy, isn't that convenient.)
- **[dʒ]:** This is the “soft G” as in “Germany,” “giraffe,” and “gin.” In the interest of fairness, I will point out that many words in English that begin with “g” are pronounced with [dʒ]. Most of these, however, are either recent loan words or have some other really good phonological reason why they're pronounced that way. (Hint: “GIF” is not a loan word and does not have a good phonological reason for being pronounced with [dʒ]). This IPA character is a compound of the sound [d] as in “dog” and [ʒ] as in the middle of the word “measure.”

Now that we've cleared that up, let's get back to our SIQ—our Supremely Important Question.

As you may have guessed, I, personally, pronounce “GIF” as /gɪf/, and I believe that this is, in fact, the aforementioned best way. I believe this for two main reasons.

1. Linguistic Descriptivism

In linguistics, we have two contrasting concepts: prescriptivism and descriptivism.

Linguistic prescriptivism is a concept used to describe what happens when a group—usually a government-sponsored institution or power group—attempts to determine, and sometimes enforce, what is correct and incorrect in any language. Popular examples of this concept are the existence of L'Académie Française, the regulatory body of the French language, and the common English saying that “‘Ain't ain't a word.” While one is an institution, and one is a class-based social enforcement, both seek to determine what is “proper” in their respective languages. There are massive problems with the enforcement of “proper” language, which can delegitimize expression of minority groups and, in turn, disenfranchise entire contingencies of people in a given society. This is seen by many in the linguistic community to be no bueno.

That's where descriptivism comes in. Linguistic descriptivism is a concept that anything spoken by a native speaker and accepted as intelligible by any other native speaker is valid. For example, since English speakers both say and understand the word “ain't” (which, by the way, is actually a

historically and contemporarily attested contraction of “am not” which was later shunned due to its heavy use by African slave populations), it is a valid word. It is part of the language, whether we like it or not. Linguistic descriptivism also holds that no group or institution can legitimately influence or police what is considered right or wrong in a language.

Linguistic descriptivism is a concept that anything spoken by a native speaker and accepted as intelligible by any other native speaker is valid.

From a descriptivist point of view, if we really need to know how to pronounce “GIF,” we can turn to the polls to figure it out. Luckily, when it comes to the case of “GIF,” the results are in: In 2014, Mashable, in conjunction with Column Five, published the results of a survey on the pronunciation of tech words which found that 70% of those people surveyed worldwide pronounced “GIF” as /gɪf/.

I, as a descriptivist, will not say that there is a right or wrong way to pronounce “GIF.” I must therefore respect the linguistic rights of those who pronounce it (blasphemously) as /dʒɪf/. However, I have the populace on my side when I say that /gɪf/ is not the right way, but the best way.

2. Acronyms

An acronym is a word normally composed of the first letters of the words in a name, title, phrase, or some other multi-word collection—like, for example, NASA.

Typically, unless it is prohibited by the constraints of the language or the combination of sounds is simply too unnatural for the mouth to make, an acronym is pronounced using the pronunciations of the letters in the words that make it up. For instance, in the case of “MAGA,” this is pronounced /maga/ and not /madʒa/, as the acronym stands for “Make America Great Again.” “Great” is pronounced /ɡreɪt/, not /dʒreɪt/, and so the acronym follows suit.

Similarly, GIF stands for “Graphics Interchange Format,” where “graphics” is pronounced /ɡræfɪks/, not /dʒræfɪks/. As such, the closest pronunciation to its intended meaning is /gɪf/. Why would you want to complicate things? This is obviously the best way.

Intellectual Property

The question always comes up as to the rights of Steve Wilhite to name his creation. As the creator of the .gif format, doesn’t he deserve to tell us how the acronym for his format is to be pronounced? Isn’t it disrespectful to say it’s pronounced another way, when he just really, really wants you to say /dʒɪf/?

My answer is a resounding no. Awarding that privilege to Steve Wilhite is to open the door to linguistic tyranny and prescriptivism everywhere. Another example from the world of tech can help support my point. The creator of LaTeX, the document preparation system, explicitly says that his system is pronounced ‘Lah-tech’ or ‘Lay-tech’ to rhyme with “blech” or “Bertolt Brecht”). Yet so many people who use it—especially the English speakers who cannot make the [χ] or the [ç] sounds—still pronounce “LaTeX” as /leɪtɛks/, and not /la:tɛχ/ or /la:tɛç/. Does Leslie Lamport have the right to force English speakers to produce these difficult (yet strikingly beautiful) German guttural sounds? No! If Wilhite and Lamport can force us to pronounce things a certain way, the Grammar Nazis win.

The Best Way

In light of the overwhelming evidence, it’s safe to say that we finally have an answer to our SIQ: /gɪf/ is, beyond doubt, the best way to pronounce “GIF.” The following summary explains the key premises of the argument:

1. Trying to tell someone they have to pronounce something a certain way leads to the victory of our grammatical overlords.
2. Most people pronounce “GIF” as /gɪf/, and it’s obvious that if most people do something, it must be a good idea.
3. Pronouncing “GIF” as /dʒɪf/ directly infringes on the rights of the acronym to represent words accurately, lest the acronym become an AGGRONYM.

4. Agreeing with Wilhite when he says that the “right” way to say “GIF” is /dʒɪf/ is basically pledging allegiance to the dark side. Sure, you have the right to do it—but should you? I mean, what would Chomsky do?

Therefore, it is strongly recommended, but not required, that the word “GIF” be pronounced /gɪf/.